

LAR NARIŲ KVALIFIKACIJOS KĖLIMO PROGRAMA

Eil. Nr.	Temos kodas	Temos pavadinimas	Mokymų trukmė (val.)	Sąsaja su teisės aktais	Anotacija
I dalis					
I. Teisės aktai reglamentuojantys audito atlikimą			2-5		
1	I.1	Europos Sąjungos teisės aktai ir aktualūs jų pakeitimai	2	LR finansinių ataskaitų audito įstatymas, ES direktyvos, ES reglamentai ir kt. teisės aktai reglamentuojantys auditą	Kursų metu pristatomi, analizuojami praktinio taikymo aspektu galiojantis nacionaliniai ir ES teisės aktai reglamentuojantys audito atlikimą, jų projektai, kiti teisės aktai aktualūs auditui, jų įtaka audito doktrinai ir praktikai.
2	I.2	Lietuvos Respublikos finansinių ataskaitų audito įstatymas, auditorių ir audito įmonių veiklą reglamentuojantys teisės aktai ir kiti teisės aktai bei aktualūs jų pakeitimai	3		
II. Finansinių ataskaitų audito (toliau – auditas) atlikimas			2-116		
3	II.1	Pagrindiniai principai ir atsakomybė			Finansinių ataskaitų auditas (toliau – auditas) – nepriklausomas audituojamos įmonės finansinių ataskaitų patikrinimas ir auditoriaus išvados pateikimas vadovaujantis teisės aktų, reglamentuojančių finansinių ataskaitų audito atlikimą, reikalavimais. Kursų ciklas skirtas pristatyti audito procesą nuo jo planavimo pradžios, susitarimą dėl audi užduočių sąlygų, auditoriaus
4	II.1.1	Bendrieji nepriklausomo auditoriaus tikslai ir audito atlikimas pagal tarptautinius audito standartus		200 TAS	
5	II.1.2	Susitarimas dėl audito užduočių sąlygų		210 TAS	
6	II.1.3	Finansinių ataskaitų audito kokybės kontrolė		220 TAS	
7	II.1.4	Audito dokumentavimas		230 TAS	

8	II.1.5	Auditoriaus atsakomybė dėl apgaulės, atliekant finansinių ataskaitų auditas	2-24	240 TAS	atsakomybės, už valdymą atsakingų asmenų informavimą ir kitus klausimus.
9	II.1.6	Įstatymų ir teisės aktų įvertinimas, atliekant finansinių ataskaitų auditą		250 TAS (persvarstytas)	
10	II.1.7	Už valdymą atsakingų asmenų informavimas		260 TAS (persvarstytas)	
11	II.1.8	Už valdymą atsakingų asmenų ir vadovybės informavimas apie vidaus kontrolės trūkumus		265 TAS	
12	II.2	Rizikos vertinimas ir atsakas į įvertintą riziką	4-8		Rizikos nustatymas ir rizikos valdymas yra audito proceso vienos iš pagrindinių dalių.. Rizikos įvertinimas yra svarbus keletu aspektų: - nustatyta rizika tarnauja numatant rizikos valdymo prioritetus; - ja remiantis priimami svarbūs audito procedūrų planavimo, pasirinkimo, atlikimo sprendimai. Kursas skirtas per teorinį ir praktinius aspektus pristatyti rizikos vertinimo ir atsako į įvertintą riziką procesą.
13	II.2.1	Finansinių ataskaitų audito planavimas		300 TAS	
14	II.2.2	Reikšmingo iškraipymo rizikos nustatymas ir įvertinimas susipažįstant su įmone ir jos aplinka		315 TAS (persvarstytas)	
15	II.2.3	Reikšmingumas planuojant ir atliekant auditą		320 TAS	
16	II.2.4	Auditoriaus atsakas į įvertintą riziką		330 TAS	
17	II.2.5	Audito svarstymai, susiję su paslaugų organizaciją naudojančia įmone		402 TAS	
18	II.2.6	Audito metu nustatytų iškraipymų vertinimas		450 TAS	
19	II.3	Audito įrodymai	16-32		Audito įrodymai – pagrindas auditoriaus nuomonei pagrįsti. Praktika rodo, kad auditoriai ne visada surenka reikiamą kiekį ir tinkamos kokybės įrodymų, nežino, kaip ir pagal kokias procedūras juos rinkti ir panaudoti atliekant auditą. Kursų ciklo metu bus pristatoma ir nagrinėjama audito įrodymų reikšmė ir būtinumas auditoriaus nuomonei pagrįsti. Aptariama audito įrodymų pakankamumo ir patikimumo problema, pateikiama audito įrodymų rūšių
20	II.3.1	Audito įrodymai		500 TAS	
21	II.3.2	Audito įrodymai - konkretūs svarstymai dėl atskirų sričių		501 TAS	
22	II.3.3	Išorės šalių patvirtinimai		505 TAS	
23	II.3.4	Pirmojo audito užduotys - pradiniai likučiai		510 TAS	
24	II.3.5	Analitinės procedūros		520 TAS	
25	II.3.6	Audito atranka		530 TAS	

26	II.3.7	Apskaitinių įvertinimų, įskaitant tikrosios vertės apskaitinius įvertinimus, ir susijusios atskleistos informacijos auditas		540 TAS	klasifikacija, tiriamos audito įrodymų rinkimo procedūros ir etapai, vertinami įmonės vadovybės pareiškimai.
27	II.3.8	Susijusios šalys		550 TAS	
28	II.3.9	Pobalansiniai įvykiai		560 TAS	
29	II.3.10	Veiklos tęstinumas		570 TAS (persvarstytas)	
30	II.3.11	Rašytiniai pareiškimai		580 TAS	
31	II.4	Kitų specialistų darbo naudojimas	4-8		Tam tikrais atvejais auditoriui gali tekti pasinaudoti vidaus auditoriaus (audito kliento samdomo kaip nuolatinio darbuotojo) darbu, kad galėtų geriau pažinti audito klientą, be to, vidaus auditorius gali turėti patirties konkrečioje srityje arba jis gali suteikti daugiau informacijos apie svarbesnius (ir galbūt daugiau problemų keliančius) auditui klausimus. Taip pat tam tikrais atvejais auditą atliekantis auditorius gali neturėti tam tikrų žinių ir patirties ir todėl pasinaudoti kito auditoriaus, kuris yra tokios srities ekspertas, įgūdžiais, išmanymu ir patirtimi. Kursas skirtas supažindinti, kas yra audito kliento vidaus audito funkcija (padalinys), kokia jos paskirtis ir kompetencija, santykis su išorės auditu, kiek jos darbo naudoti ir kokiais atvejais. Taip pat kurso metu įgyjamas supratimas, kokį ir kokios apimties darbą atlieka ekspertas, kada galima sumažinti reikšmingo iškraipymo riziką, tačiau nepažeisti pagrindinių etikos principų.
32	II.4.1	Specialūs svarstymai - grupės finansinių ataskaitų auditas (įskaitant komponentų auditorių darbą)		600 TAS	
33	II.4.2	Vidaus auditorių darbo naudojimas		610 TAS (persvarstytas)	
34	II.4.3	Auditoriaus eksperto darbo naudojimas		620 TAS	
35	II.5	Auditoriaus nuomonės susidarymas ir	16-32		

		pateikimas			
36	II.5.1	Nuomonės apie finansines ataskaitas susidarymas ir pateikimas		700 TAS (persvarstytas)	Svarbiausias audito darbo rezultatas auditoriaus išvada, kuri apima ne tik TAS reikalavimus. Po Audito reformos Europos Sąjungoje ir tam tikrų LR teisės aktų pakeitimų reikalavimai auditoriaus išvada išsiplėtė, todėl kurso metu supažindinama ne tik su minėtais pakeitimais, bet ir pateikiamos dažniau ar rečiau pasitaikančios praktinės situacijos dėl auditoriaus išvados modifikavimo, taip pat pasiūlomos galimos modifikavimo formuluotės.
37	II.5.2.	Pagrindinių audito dalykų pateikimas nepriklausomo auditoriaus išvadoje		701 TAS	
38	II.5.2	Nuomonės modifikavimas nepriklausomo auditoriaus išvadoje		705 TAS (persvarstytas)	
39	II.5.3	„Dalyko pabrėžimo“ pastraipos ir "Kitų dalykų“ pastraipos nepriklausomo auditoriaus išvadoje		706 TAS (persvarstytas)	
40	II.5.4	Lyginamoji informacija - atitinkami duomenys ir lyginamosios finansinės ataskaitos		710 TAS (persvarstytas)	
41	II.5.5	Auditoriaus atsakomybė dėl kitos informacijos dokumentuose, į kuriuos įtrauktos audituotos finansinės ataskaitos		720 TAS (persvarstytas)	
42	II.6	Specialios sritys			
43	II.6.1	Specialūs svarstymai - pagal specialios paskirties tvarką sudarytų finansinių ataskaitų auditas,	4-12	800 TAS (persvarstytas)	Tam tikruose sektoriuose (kino projektai, reguliuojama veikla ir pan.) finansinės ataskaitos rengiamos pagal specialiąją tvarką, arba klientas gali pageidauti, kad auditorius atliktų atskiros finansinės ataskaitos arba santraukos auditą, todėl kursų metu supažindinama su specialiais tokiems atvejams keliamais reikalavimais, įskaitant LAR audito komiteto parengtas metodines gaires (suderintas su atitinkamomis institucijomis).
44	II.6.2	Specialūs svarstymai - atskirų finansinių ataskaitų ir atskirų finansinės ataskaitos elementų, sąskaitų ir straipsnių auditas		805 TAS (persvarstytas)	
45	II.6.3	Užduotys pateikti išvadą dėl finansinių ataskaitų santraukos.		810 TAS (persvarstytas)	
III. Informacinių technologijų taikymas atliekant auditą			4-8		
46	III.1	Informacinių technologijų taikymas atliekant auditą	4-8	LR elektroninių ryšių įstatymas, LR	Vis didesnė informacijos apdorojimo dalis kompiuterizuojama, informacinės sistemos

				asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymas, LR elektroninio parašo įstatymas, COBIT, ITIL IT, COSO, Basel II, LST ISO/IEC 2382-1, LST ISO/IEC 2382-20 ir kt.	integruojamos. Kompiuterizuojami pagrindiniai organizacijų veiklos, apskaitos, valdymo procesai. Vis daugiau informacijos kaupiama ir saugoma elektroniniame pavidale ir tik elektroniniame pavidale (registrai, duomenų bazės), vis daugiau informacijos perduodama elektronine forma ir tik elektronine forma (internetas, elektroninis paštas, elektroninė bankininkystė), todėl tikslinga šių duomenų tikrinimui bei analizei taikyti IT. Tai ne tik taupo auditorių laiką, bet ir įgalina didžiąją (kur kas didesnę dalį) informacijos išsaugoti e-pavidale bei užtikrinti pakankamą duomenų tęstinumą.
IV. Konsoliduotųjų finansinių ataskaitų auditas			4-16		
47	IV.1	Konsoliduotųjų finansinių ataskaitų audito teisinis reglamentavimas	4-8	LR įmonių grupių konsoliduotosios finansinės atskaitomybės įstatymas VAS, TAS (TFAS), ES direktyvos, reglamentai ir kiti teisės aktai reglamentuojantys verslo junginių ir įmonių grupių konsoliduotųjų finansinių ataskaitų sudarymą, tvirtinimą, auditą	Verslas gali būti jungiamas įvairiais būdais: įmonės kontrolės įsigijimas; kitos įmonės verslo ar jo dalies įsigijimas; įmonių reorganizavimas jungimo būdu (dviejų ar daugiau įmonių jungimas į vieną įmonę). Vis daugiau šalyje veikiančių įmonių tolesnės veiklos, verslo vystymui sudaro įvairius verslo junginius ir dalies iš jų finansinių ataskaitų duomenys privalo būti konsoliduojami – įmonių grupės finansinių ataskaitų duomenys sujungiami taikant verslo apskaitos standartuose arba tarptautiniuose apskaitos standartuose nustatytus metodus. Konsoliduotąsias finansines ataskaitas sudarančiose įmonėse turi būti atliktas metinių konsoliduotųjų finansinių ataskaitų auditas.
48	IV.2	Konsoliduotųjų finansinių ataskaitų auditas	4-8		

V. Specifinių įmonių finansinių ataskaitų auditas			2-12		
49	V.1	Mažų ir vidutinių įmonių auditas	2-8	Tarptautiniai praktinio audito nurodymai, teisės aktai reglamentuojantys mažų ir vidutinių įmonių finansinių ataskaitų sudarymą ir auditą	Daugiau nei 90 proc. šalyje registruotų įmonių priskirtinų mažoms ir vidutinėms įmonėms, tačiau kurių finansinių ataskaitų rinkinio duomenys turi būti audituojami. Dėl mažesnio nei kitose įmonėse personalo skaičiaus, siekio optimizuoti vidaus kontrolės sistemą tokios įmonės yra priverstos didinti verslo, o tame tarpe ir finansų kontrolės riziką. Taigi auditoriai neretai susiduria su dviprasme situacija kaip atlikti visas privalomas audito procedūras, surinkti ir įvertinti pakankamą kiekį išvados suformavimui informacijos ir tuo pačiu išlaikyti pusiausvyrą tarp darbo laiko kaštų ir informacijos pakankamumo.
50	V.2	Įmonės, prekiaujančios elektroninėje erdvėje, auditas	2	LR elektroninių ryšių įstatymas, LR asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymas, LR elektroninio parašo įstatymas, COBIT, ITIL IT, COSO, Basel II, LST ISO/IEC 2382-1, LST ISO/IEC 2382-20 ir kt.	Vis daugiau prekybinių įmonių siekdamos taupyti prekybos kaštus pardavimo ar/ir paslaugų teikimo verslą pradeda ar perkelia į elektroninę erdvę. Vis didesnė informacijos apdorojimo dalis kompiuterizuojama, informacinės sistemos integruojamos, o tai reiškia, jog kompiuterizuojami pagrindiniai organizacijų veiklos, apskaitos, valdymo procesai. Tokių įmonių informacija kaupiama ir saugoma elektroniniame pavidale ir tik elektroniniame pavidale, o perduodama e-forma. Informacijos apdorojimo procese atsiranda IT darbuotojų grandis, kuri tiesiogiai nedalyvauja procese. Paminėtos aplinkybės yra svarbios ir turi būti tinkamai įvertintos atliekant tokių įmonių audito procedūras.
51	V.3	Viešojo intereso įmonių auditas	2	LR finansinių ataskaitų audito	Viešojo intereso įmonė – įmonė, svarbi visuomenei dėl savo veiklos masto ar

				įstatymas, LR civilinis kodeksas, LR finansinių priemonių rinkų įstatymas, LR bankų įstatymas, LR finansinių įstaigų įstatymas, LR draudimo įstatymas ir kt. teisės aktai bei TAS, reglamentuojantys viešojo intereso įmonių finansinių ataskaitų sudarymą, skelbimą bei auditą	pobūdžio, klientų skaičiaus. Viešo intereso įmonė tai visi ūkio subjektai, kurių veiklą reglamentuoja šalies teisės aktai ir kurių vertybiniais popieriais prekiaujama reguliuojamoje rinkoje; visos šalyje veiklą vykdančios kredito įstaigos; visos šalyje veiklą vykdančios draudimo ir perdraudimo įmonės, nepriklausomai nuo to, ar jos teikia gyvybės ar ne gyvybės draudimo ar perdraudimo paslaugas; visi kiti ūkio subjektai priskirti prie viešojo intereso įmonių. Dėl savo išimtinio statuso ir poveikio visuomenei šių įmonių auditui keliami kur kas aukštesni reikalavimai tiek audito įmonėms ir auditoriams, tiek audito procedūrų atlikimo kokybei, tiek civilinės atsakomybės draudimui, tiek tokių audito įmonių audito kokybės priežiūrai.
VI. Kitos finansinės informacijos auditas			4-16		
52	VI.1	ES struktūrinės ir kitos ES finansinės paramos bei Tarptautinės finansinės paramos lėšomis finansuojamų projektų audito (ar patikrinimo) teisinis reglamentavimas ir atliktis	4-8	2014–2020 metų ES fondų investicijų veiksmų programa Nr. C(2014)6397 , LR Vyriausybės nutarimas Nr.1090 „Dėl 2014–2020 metų ES fondų investicijų veiksmų programos administravimo taisyklių patvirtinimo“, kiti ES ir šalies teisės aktai	Lietuva nuo pasirengimo narystei į ES bei tapusi ES šalimi nare gauna struktūrinę ir kitokią ES finansinę paramą sanglaudos politikos įgyvendinimui. Šiuo metu jos pagrindinis tikslas yra spartesnis, pažangus augimas, kartu siekiama, kad ūkio plėtra būtų tvari ir tausiai išteklius naudojanti bei teiktų apčiuopiamai geresnę gyvenimo kokybę visiems šalies gyventojams. Paramos lėšos turi būti panaudojamos tikslingai, efektyviai, racionaliai ir pagrįstai. Tad paramos įsisavinimo periodu gali būti, o kai kuriais atvejais ir privalo būti atliekamas projekto auditas, išlaidų atitikties projekto

				reglamentuojantys ES struktūrinės ir kitos ES finansinės paramos ir tarptautinės finansinės paramos lėšų skyrimą, panaudojimą, kontrolę ir auditą	finansavimo ir administravimo sutarties sąlygoms auditas (ar patikrinimas), rezultatų pasiekimo vertinimo auditas ir pan.
53	VI.2	Kitos finansinės informacijos auditas	4-8		Sudėtinga šiandienė ekonominė situacija verčia įmones ieškoti tinkamiausių būdų, kaip efektyvinti veiklą ir valdymą, optimizuoti kaštus, racionaliai įsigyti, teisingai apskaityti, tinkamai panaudoti turtą, teisingai apskaičiuoti ir laiku sumokėti mokesčius ir pan. Taigi didėja poreikis kitos finansinės informacijos audito paslaugoms.
VII. LAR narių profesinė etika			4-16		
54	VII.1	Profesinę etiką reglamentuojantys teisės aktai ir kiti dokumentai	4-16	LR finansinių ataskaitų audito įstatymas, Tarptautinės buhalterijų federacijos buhalterijų profesionalų etikos kodeksas ir kiti dokumentai ar teisės aktai	Etika yra moralaus elgesio normos, jos turi būti pagrįstos tinkamų ir netinkamų poelgių prado identifikavimu. Taigi kalbant apie etiką iškyla problema, kaip apibrėžti moralaus elgesio normas ir amoralinių poelgių požymius, kaip nustatyti tinkamų ir netinkamų poelgių bendrus kriterijus. Teisingiausia būtų apibūdinti etiką kaip filosofijos sritį, kuri užsiima sisteminga žmogaus pasirinkimo tarp gėrio ir blogio problemos analize. Etikos problema atsiranda tuomet, kai reikia rinktis tarp skirtingų poelgių ir teisingas pasirinkimas nėra aiškus LAR narys – visuomenės atstovas. Jo darbas susijęs su tam tikrų faktų nustatymu, vertinimu ir analize. Nuo čia ir prasideda
55	VII.2	Buhalterijų profesionalų etikos kodeksas ir aktualūs jo pakeitimai			
56	VII.3	Profesinės etikos laikymasis praktikoje			

					tokių kategorijų kaip „profesinė sąžinė“ ir „profesinė pareiga“, „profesinė garbė“ ir „profesinė atsakomybė“ virtimas iš neapibrėžtų filosofinių abstrakcijų konkrečiomis elgesio taisyklėmis, vidiniais kontrolieriaus imperatyvais, profesinės veikios principais. Taigi LAR nario etiškas elgesys – tai elgesys, pagrįstas dorovės principais ir normomis.
VIII. Audito įmonės kokybės kontrolės sistema			4-16		
57	VIII.1	Kokybės kontrolės sistemos kūrimas ir įgyvendinimas audito įmonėje	4-16	LR finansinių ataskaitų audito įstatymas TSA, 1 TKKS, TAUSV užduočių standartai, ISO 9000, ISO 9001 INTOSAI, COSO ir kt.	Audito įmonės tikslas yra sukurti ir palaikyti kokybės kontrolės sistemą, kuri suteiktų pakankamą užtikrinimą, kad: a) audito įmonė ir jos personalas atitinka profesinius standartus, taikomus teisinius bei priežiūros reikalavimus; ir b) audito įmonės ar užduoties partneriu pateikiamos ataskaitos yra tinkamos pagal aplinkybes. Audito įmonė turi sukurti ir palaikyti kokybės kontrolės sistema, apimančią politiką ir procedūras, kuriomis atsižvelgiama į kiekvieną iš šių elementų: a) vadovaujančiųjų atsakomybę už kokybę audito įmonėje; b) atitinkamus etikos reikalavimus; c) santykių su klientais ir konkrečių užduočių priėmimą ir tęsimą; d) žmogiškuosius išteklius; e) užduočių atlikimą; f) stebėseną.
58	VIII.2	Audito įmonės kokybės kontrolės sistemos elementai			
59	VIII.3	Vadovų atsakomybė už kokybę audito įmonėje			
60	VIII.4	Kokybės kontrolės procedūros taikomos konkrečiam auditui			
61	VIII.5	Audito įmonės kokybės kontrolės sistemos stebėseną			
IX. Užtikrinimo ir kitų susijusių paslaugų teikimas			4-8		

62	IX.1	Tarptautiniai peržvalgos, užtikrinimo užduočių ir susijusių paslaugų standartai	4-8	2400 TPUS (persvarstytas) 2410 TPUS 3000 TUUS (persvarstytas) 3400 TUUS 3402 TUUS 3410 TUUS 3420 TUUS 4400 TSPS 4410 TSPS (persvarstytas), Tarptautinės buhalterijų federacijos buhalterijų profesionalų etikos kodeksas ir kiti dokumentai ar teisės aktai	Peržvalgos tikslas, remiantis procedūromis, nesuteikiančiomis visų įrodymų, kurie būtų būtini atliekant auditą, yra sudaryti galimybę pareikšti, ar buvo pastebėta kas nors, kas verstų manyti, jog ataskaitos ar pateikti duomenys visais reikšmingais atžvilgiais nėra parengtos pagal nustatytus reikalavimus (neigiamas užtikrinimas). Atliekant įmonės metinės finansinės atskaitomybės auditą įgyjamas supratimas apie įmonę ir jos aplinką, įskaitant įmonės vidaus kontrolę. Įsipareigojus atlikti tarpinės finansinės informacijos peržvalgą, įgytas supratimas papildomas peržvalgos metu pateikiamais paklausimais; šis supratimas padeda nustatyti, kokius paklausimus būtina teikti ir kokias analitines ar kitas peržvalgos procedūras reikia taikyti. Kadangi atliekant peržvalgą žinių apie įmonę ir jos aplinką, įskaitant vidaus kontrolę, paprastai neįgyjama tiek, kiek atliekant įmonės finansinių ataskaitų auditą, todėl, norint pasiekti peržvalgos tikslą, būtina pateikti kitokius paklausimus ir atlikti kitokias procedūras.
X. Nusikalstamos finansinės veiklos prevencija			2-8		
63	X.1	Korupcijos, užsienio pareigūnų papirkimo sudarant tarptautinius sandorius prevencija	2-4	LR korupcijos prevencijos įstatymas, EPBO Konvencija dėl kovos su papirkinėjimu, ES teisės aktai ir kt. dokumentai	Korupcinio pobūdžio nusikalstamos veiklos – kyšininkavimas, piktnaudžiavimas oficialiais įgaliojimais, dokumentų ar matavimo priemonių suklastojimas, sukčiavimas, turto pasisavinimas ar iššvaistymas, neteisingų duomenų apie pajamas, pelną ar turtą pateikimas, nusikalstamu būdu įgytų pinigų ar turto legalizavimas ir kt. Korupcijos

					prevencija – korupcijos priežasčių, sąlygų atskleidimas ir šalinimas sudarant bei įgyvendinant atitinkamų priemonių sistemą. Įgyvendinant Konvencijos dėl kovos su papirkinėjimu EBPO rekomendacijas Lietuvai, apskaitos ir audito profesijos atstovams būtinos žinios apie užsienio valstybės pareigūnų papirkimą, turi būti teikiamos gairės apie jų vaidmenį atskleidžiant įtariamus užsienio valstybės pareigūnų papirkimo atvejus ir pranešant apie įtariamus užsienio valstybės pareigūnų papirkimo atvejus.
64	X.2	Pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencija	2-4	LR pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos įstatymas, ES teisės aktai ir kt. dokumentai	Pinigų plovimas – tyčia atliekamas turto teisinės padėties pakeitimas arba turto perdavimas, žinant, kad šis turtas yra įgytas nusikalstamu būdu, siekiant nuslėpti arba užmaskuoti neteisėtą turto kilmę arba siekiant padėti bet kokiam nusikalstamoje veikoje dalyvaujančiam asmeniui išvengti teisinių šios veikos pasekmių. Taip pat pinigų plovimu laikomas turto tikrosios kilmės, šaltinio, vietos, judėjimo, nuosavybės teisių arba su nuosavybe susijusių teisių nuslėpimas arba užmaskavimas, žinant, kad šis turtas yra įgytas nusikalstamu būdu ir turto igijimas, valdymas ar naudojimas, igijimo (perdavimo) metu žinant, kad šis turtas įgytas nusikalstamu būdu. Pagal LR pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos įstatymą auditoriai yra laikomi kitais įpareigotaisiais asmenimis (kuriems šio įstatymo nuostatų įgyvendinimas yra privalomas), ir todėl kursų metu

					aptariama, kaip auditorius turi taikyti kliento ir naudos gavėjo tapatybės nustatymo procedūras, pranešti FNTT apie įtartinus sandorius, kas yra politiškai paveikūs asmenys ir pan.
65	X.3	Finansiniai nusikaltimai tvarkant buhalterinę apskaitą	4-8	LR BK, CK, ATPK jų taikymo kodeksai	Kaip matyti iš statistikos duomenų, didžioji dalis išaiškintų nusikalstamo buhalterinės apskaitos tvarkymo veikų – tyčinės, nes apgaulingos apskaitos nusikalstamų veikų išaiškinta praktiškai dvigubai daugiau nei aplaidžių. Pažymėtina ir tai, kad, kriminologų nuomone, šių nusikaltimų latentiskumas paprastai daugelį kartų viršija oficialiosios statistikos duomenis. Taigi nusikaltimų buhalterinės apskaitos srityje (ypač tyčinių nusikaltimų) problema itin aktuali. Todėl itin svarbu tiksliai suvokti nusikalstamo buhalterinės apskaitos tvarkymo nusikaltimų sudėčių požymių turinį, lemiantį įrodinėjimo dalyką baudžiamosiose bylose dėl šių nusikaltimų. Kurso metu bus analizuojama nusikalstamo buhalterinės apskaitos tvarkymo dalyko samprata bei šios sampratos įtaka kaltojo asmens nusikalstamų veiksmų (neveikimo) kvalifikacijai. Atsižvelgiant į tai, jog nusikalstamo apskaitos tvarkymo objektas yra buhalterinės apskaitos vedimo tvarka, šio nusikaltimo sudėties požymiai, būdami blanketinio pobūdžio, analizuotini pagal specialių teisės aktų nuostatas, kurios ir turi įtakos nusikalstamo buhalterinės apskaitos tvarkymo dalyko konkretizuotai sampratai.
XI. Buhalterinė apskaita ir finansinių ataskaitų sudarymas			2-232		

66	XI.1	Verslo apskaitos standartai	2-48	VAS TAS TFAS	Pagal LR buhalterinės apskaitos įstatymo 3 str. finansų maklerio įmonės, reguliuojamos rinkos operatorius, Lietuvos centrinis vertybinių popierių depozitoriumas, draudimo įmonės, perdraudimo įmonės, valdymo įmonės, veikiančios pagal LR kolektyvinio investavimo subjektų įstatymą, LR informuotiesiems investuotojams skirtų kolektyvinio investavimo subjektų įstatymą, LR profesionaliesiems investuotojams skirtų kolektyvinio investavimo subjektų valdymo įmonių įstatymą ir LR papildomo savanoriško pensijų kaupimo įstatymą, kredito įstaigos, išskyrus kredito unijas apskaitą tvarko pagal TAS. Ūkio subjektai, kurių vertybiniais popieriais prekiaujama reguliuojamoje rinkoje, privalantys sudaryti konsoliduotąsias finansines ataskaitas, apskaitą tvarko taip, kad užtikrintų konsoliduotųjų finansinių ataskaitų sudarymą pagal TAS. Ribotos civilinės atsakomybės juridiniai asmenys, savo veikla siekiantys pelno, išskyrus tik ką įvardintus ūkio subjektus, investiciniai fondai, profesinių pensijų fondai, neribotos civilinės atsakomybės juridiniai asmenys, kai savo nuožiūra nusprendžia sudaryti finansines ataskaitas arba kai LR įmonių finansinės atskaitomybės įstatymas įpareigoja jas sudaryti, apskaitą tvarko pagal verslo apskaitos standartus arba tarptautinius apskaitos standartus. Pensijų fondai, veikiantys pagal LR pensijų kaupimo įstatymą ir LR papildomo savanoriško pensijų kaupimo įstatymą, ir kredito unijos – pagal VAS.
67	XI.1.1	Verslo apskaitos standartai ir aktualūs jų pakeitimai	4-8		
68	XI.1.2	Atskirų verslo apskaitos standartų analizė	4-32		
69	XI.1.3	Kitos verslo apskaitos standartų temos	2-8		
70	XI.2	Tarptautiniai apskaitos standartai (Tarptautiniai finansinės atskaitomybės standartai)	4-48	TAS TFAS VAS	
71	XI.2.1	Tarptautiniai apskaitos standartai (Tarptautiniai finansinės atskaitomybės standartai) ir aktualūs jų pakeitimai	4-8		
72	XI.2.2	Atskirų tarptautinių apskaitos standartų (Tarptautinių finansinės atskaitomybės standartų) analizė	4-32		
73	XI.2.3	Kitos tarptautinių apskaitos standartų (Tarptautinių finansinės atskaitomybės standartų) temos	2-8		

					Apskaitą reglamentuojantys standartai nėra statiški, jie periodiškai peržiūrimi ir keičiami taigi auditoriui siekiančiam kokybiškai ir kvalifikuotai atlikti audito procedūras būtinas pakankamas žinių bagažas paremtas VAS, TAS (TFAS) teorinio ir praktinio taikymo aspektais.
74	XI.3	Viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartai	4-48	VSAFAS TVSAS	2005 m. pradėtos viešojo sektoriaus apskaitos reformos tikslas - viešajame sektoriuje pereiti prie buhalterinės apskaitos tvarkymo taikant kaupimo principą. Apskaitos reformos gairėms pritarta LR Vyriausybės 2005-06-29 nutarimu Nr. 718 „Dėl viešojo sektoriaus buhalterinės apskaitos ir finansinės atskaitomybės sistemos reformos koncepcijos ir koordinavimo ir priežiūros komisijos sudarymo“. Pagal reformos įgyvendinimo priemonių planą buvo parengti, patvirtinti ir pradėti taikyti VSAFAS, viešojo sektoriaus bendrasis sąskaitų planas, pavyzdiniai buhalterinės apskaitos vadovai, konsolidavimo vadovas, rekomendacijos atskiroms viešojo sektoriaus subjektų grupėms, suderinti teisės aktai su numatoma apskaitos standartų reikalavimais. Siekiant atlikti tinkamą ir pakankamą nuomonės pareiškimui VSS finansinės apskaitos auditą teikti siūlymus dėl sukurtos, įdiegtos bei veikiančios apskaitos sistemos tobulinimo būtina išmatyti naujuosius VSAFAS.
75	XI.3.1	Viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartai ir aktualūs jų pakeitimai	4-8	TAS TFAS ir kiti teisės aktai	
76	XI.3.2	Atskirų viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartų analizė	4-32	reglamentuojantys viešojo sektoriaus subjektų apskaitą, atskaitomybę ir auditą	
77	XI.3.3	Kitos viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartų temos	8		
78	XI.4	VAS, TFAS, VSAFAS, TVSAS lyginimas	4-16	VAS, TFAS, VSAFAS, TVSAS	Auditoriui, siekiančiam kokybiškai ir kvalifikuotai atlikti audito procedūras, būtinas pakankamas žinių bagažas paremtas VAS,

					TAS (TFAS), VSAFAS ir TVSAS teorinio ir praktinio taikymo aspektais. VSAFAS buvo rengiami analogiškų TVSAS pagrindu, o ten kur jų nebuvo viešajame sektoriuje vadovaujamas TAS ar TFAS standartais. Žinių įtvirtinimo prasme tikslingas mokymo būdas – lyginimas. Kuomet apskaitos procesas, ūkinių įvykių ir operacijų apskaitą lyginama skirtingų sektorių apskaitą reglamentuojančių standartų pagrindu.
II dalis					
XII. Kitos temos			2-64		
79	XII.2	Mokesčius reglamentuojantys teisės aktai, jų komentarai ir kiti dokumentai bei aktualūs jų pakeitimai	2-64	LR mokesčių administravimo sistemą bei mokesčius reglamentuojantys teisės aktai ir kt. dokumentai	Viena iš svarbių sričių, kurią auditoriai analizuoja ir vertina audito procedūrų atlikimo metu – audituojamojo asmens įsipareigojimų, o tame tarpe ir įsipareigojimų mokesčių administratoriams apskaitos bei tų įsipareigojimų dengimo teisingumas. Objektivos nuomonės suformavimui bei pateikimui būtinas gilus mokestinės apskaitos, mokesčius reglamentuojančių teisės aktų turinio išmanymas suvokimas praktinio taikymo.
80	XII.2.1	Pridėtinės vertės mokesčio aktualijos	4-16		
81	XII.2.2	Pelno mokesčio aktualijos	2-16		
82	XII.2.3	Gyventojų pajamų mokesčio aktualijos	4-16		
83	XII.2.4	Kitos aktualios, mokesčius reglamentuojantys teisės aktai, jų komentarai ir kiti dokumentai bei aktualūs jų pakeitimai, temos	2-16		
84	XII.3	Mokestiniai ginčai	2-8		Plačiąja prasme mokesčių mokėtojų teisės yra ginamos naudojant įvairias valstybės nustatytas teises, ekonomines, ideologines ir kitokias priemones. Siaurąja prasme mokesčių mokėtojų teisių apsauga užtikrinama nagrinėjant mokestinius ginčus, kylančius tarp mokesčio mokėtojo ir mokesčio administratoriaus ar jo pareigūno. Skirtingai nuo kitų teisės sričių, mokesčių

					teisėje yra nustatyta mokesčių mokėtojo kaltės prezumpcija. Įstatymo nuostata teigia, kad savo nekaltumą turi įrodyti mokesčių mokėtojas. Pastarųjų metų patirtis rodo – mokestinių ginčų daugėja. Todėl paskaita skirta pristatyti mokestinių ginčų procesą, šalių teises ir pareigas. Paskaita bus pagrįsta konkrečių atvejų gilesne analize.
85	XII.4	Sutarčių teisė			Kursas skirtas pristatyti sutarčių teisės praktinius aspektus: sutarčių sudarymas; dažniausios klaidos, daromos sudarant ir ruošiant sutartis; derybos dėl sutarties sudarymo ir iki sutartiniai santykiai, derybų eigos fiksavimas, preliminarinės sutartys, atsakomybė iki sutartiniuose santykiuose; sutarčių sąlygos, esminiai aspektai, kuriuos reikia aptarti rengiant sutartį, „geros“ sutarties bruožai, sutarčių „saugikliai“; sutarčių vykdymo užtikrinimo būdai: kaip suvaldyti riziką dėl sutarties nevykdymo, ginčų dėl laidavimo sutarčių teismų praktikos tendencijos. Netesybos ir palūkanos teismų praktikoje; dažniausios sutarčių vykdymo ir nutraukimo klaidos; sutarčių nevykdymo teisinės pasekmės, teisinės gynybos būdai ir sutartiniai ginčai; kiti aktualūs bendrieji sutarčių teisės klausimai. Tikėtinas diskusijos ar/ir klausimų–atsakymų sesijos mokymo būdas.
86	XII.5	Įmonių vadovų ir dalyvių atsakomybė	8-24		Paskutiniu metu, kai aplink bankrutuoja gana nemažai įmonių, paskui save nusitempia ir visą virtualią kitų įmonių. Deja, bet įmonių vadovai, o neretai ir akcininkai (dalyviai), kurie dažniausiai ir būna atsakingi už įmonės

					privedimą prie bankroto ribos, neretai tyliai pasitraukia nė už ką nenešdami jokios atsakomybės. Kyla klausimas, ar įmonės dalyviai (akcininkai, savininkai), pagal LR įstatymus už savo įmonės prisiimtus įsipareigojimus visiškai neatsako, o jei atsako, tai kokios yra jų atsakomybės ribos? Kokiais būdais kreditoriai gali atgauti nors dalį savo reikalavimų ir pan.? Paskaita skirta aptarti šiems bei kitiems dalyvių ir vadovų atsakomybės aspektams.
87	XII.6	Kitos aktualios teisės aktų temos			Pagal poreikį ir aktualijas.
88	XII.9	Veiklos ir valdymo auditas	4-8	ISO INTOSAI COSO ir kt. standartai	Veiklos ir valdymo auditas tai bene pati sudėtingiausia atlikimo technikos bei rezultatų atžvilgiu audito rūšis. Pagrindinis šio audito tikslas įsitikinti ir įvertinti ar audituojame subjekte taikoma valdymo ir veiklos sistema garantuoja, kad visi tikslai ir uždaviniai bus įgyvendinti veiksmingai, racionaliai ir ekonomiškai. Klausytojams suteikiama teorinių ir praktinių žinių kaip planuoti šį auditą, kaip jį atlikti, kaip vertinti ir apibendrinti rezultatus. Paskaita adaptuota ir pritaikyta tiek valstybinio, tiek privataus kapitalo įmonių audito procedūroms planuoti, rezultatams analizuoti.
89	XII.10	Veiklos procesų dokumentavimas, analizė ir tobulinimas	2-8		Kokybės vadybos koncepto raidos analizė atskleidžia, kad pasaulyje beveik per šimtmetį buvo išplėtotą pora kokybės vadybos principų ir nuostatų kompleksų, leidžiančių organizacijoms nuosekliai ir kryptingai tobulėti. Ekonomikos globalizacija, tarptautinių prekybinių ir gamybinių santykių

					plėtra kasdien kelia vis didesnius kokybės reikalavimus. Rinkos dalyviai, reaguodami į šiuos pokyčius, ieško būdų ne tik užtikrinti, bet ir viršyti šiuos reikalavimus. Organizacijos yra nevaržomos pasirinkti, kaip siekti kokybės – diegti ISO 9000 serijos standartus ar taikyti visuotinės kokybės vadybos nuostatas. LAR nariams būtina išmanyti, turėti žinių apie pagrindines vadybos sistemas, reikalavimus jų sukūrimui, įdiegimui, veikimui, procesų dokumentavimui ir pan. Nors veiklos kokybė nemateriali doktrina vis tik procesai turi būti dokumentuoti idant po to juos būtų galima analizuoti, vertinti ir teikti siūlymus bei rekomendacijas tobulinimui.
90	XII.11	Finansų ir veiklos valdymas, analizė ir prognozavimas bei verslo ir turto vertinimas	4-8		Pristatoma įmonių veiklos analizės, kaip svarbaus ekonominės informacijos šaltinio, reikšmė. Pateikiama nauja įmonių veiklos analizės samprata. Išskiriamos trys įmonių veiklos analizės sudedamosios dalys – pagrindinės (gamybinės, komercinės) veiklos analizė, finansinės veiklos analizė ir investicinės veiklos analizė. Pristatomas įmonių veiklos analizės sudedamųjų dalių – pagrindinės (gamybinės, komercinės) veiklos, finansinės veiklos ir investicinės veiklos analizės turinys, užtikrinantis išsamią informaciją vidaus ir išorės vartotojams. Pristatoma nekilnojamojo ir kilnojamojo turto tikrosios vertės nustatymo praktika, problematika, vertinimo metodai ir jų pritaikymas, nematerialaus turto vertinimo problematika ir kt.

91	XII.12	Valdymo apskaita	2-8		Įmonės valdymas yra sudėtingas, kompleksinis procesas. Viena opiausių problemų – tikslingas valdymo apskaitos įmonėje tvarkymas. Todėl turėtų būti nagrinėjami tiek teoriniai tiek praktiniai valdymo apskaitos klausimai: tame tarpe aptariama jos vieta ekonominėje informacijos sistemoje, ryšys tarp valdymo ir apskaitos, kas glaudžiai susiję su valdymo apskaitos perspektyvumu ir svarba priimant veiklos sprendimus. Tai leidžia valdymo apskaitos duomenis panaudoti priimant operatyvinius ir perspektyvinius veiklos sprendimus.
92	XII.13	Bendrųjų mokymų temos	2-40		Pagal poreikį ir aktualijas
93	XII.13.1	Personalo valdymas	2-8		
94	XII.13.2	Klientų aptarnavimas	2-8		
95	XII.13.3	Kitos aktualios bendrųjų mokymų temos	2-24		
96	XII.14	Informacinės technologijos	2-8		Pagal poreikį ir aktualijas